

O novo exército de Xi Jinping

Descrición

A defensa é unha das “catro modernizacións” (coa industria, a agricultura e a ciencia e tecnoloxía) enunciadas nos anos sesenta polo entón primeiro ministro Zhou Enlai para lograr o desenvolvemento do país. A Revolución Cultural (1966-1976) deu ao traste temporalmente con aquel empeño pero a reforma e apertura de Deng Xiaoping (a partir de 1978) rescatou aquel obxectivo que aínda hoxendía, en tempos das “catro tarefas integrais” (sociedade acomodada, Estado de dereito, reforma e disciplina do Partido), segue guiando o discorrer conceptual e fáctico da longa transición chinesa.

A defensa é unha das “catro modernizacións” (coa industria, a agricultura e a ciencia e tecnoloxía) enunciadas nos anos sesenta polo entón primeiro ministro Zhou Enlai para lograr o desenvolvemento do país. A Revolución Cultural (1966-1976) deu ao traste temporalmente con aquel empeño pero a reforma e apertura de Deng Xiaoping (a partir de 1978) rescatou aquel obxectivo que aínda hoxendía, en tempos das “catro tarefas integrais” (sociedade acomodada, Estado de dereito, reforma e disciplina do Partido), segue guiando o discorrer conceptual e fáctico da longa transición chinesa.

Aínda que a economía concentrou de forma notoria as prioridades do Partido Comunista de China (PCCh) nas últimas décadas, a defensa non se quedou atrás. O “desenvolvemento pacífico” esixe tamén dispoñer dunhas capacidades militares adecuadas e a iso destináronse importantes recursos como o testemuñan os sucesivos incrementos das partidas destinadas a este fin, ano tras ano por enriba do obxectivo de incremento do PIB. Os dirixentes actuais, obsesionados coa recuperación da grandeza de outrora, son perfectamente conscientes de que a decadencia do país orixinouse polo atraso, entre outros, nesta materia. E conxuráronse para que non volva ocorrer.

A reorganización iniciada no exército chinés, a maior desde 1950, presenta como tarefa central “prepararse para gañar guerras”, segundo invocación do propio presidente chinés Xi Jinping e representa un paso crucial para crear un exército moderno e forte, acorde coa posición internacional e intereses de China en seguridade e desenvolvemento. Estipula cinco novas zonas de comando militar (oriental, occidental, meridional, setentrional e central) en lugar das sete que tiña anteriormente, nun novo esforzo de centralización. A reorganización outorga certa prioridade á zona do Oeste (40% do territorio, incluíndo Xinjiang, Tibet, Qinghai, Sichuan...), que aglutinará a máis dun terzo das forzas armadas chinesas, un feito directamente asociable ao desafío terrorista, indicando unha clara inclinación a usar os efectivos militares para encarar os retos de seguridade interior.

Por outra banda, os catro máximos departamentos do exército chinés (o Estado Maior Xeral, o departamento político xeneral, e os de loxística e armamento) reorganizáronse en quince axencias dependentes da CMC (Comisión Militar Central), a entidade estatal-partidaria que dirixe ás forzas armadas e que preside o tamén secretario xeral e presidente do país, Xi Jinping, axuntando así a xefatura das tres principais institucións: Partido, Estado e Exército.

Nunha directriz previa indicouse que a CMC farase cargo da administración xeral do Exército Popular de Liberación (EPL), da Policía Armada e da milicia e forzas de reserva, evitando así calquera aceno de descoordinación.

O Diario do Exército cualificou esta reforma dun “avance substancial e un paso histórico” para gañar en eficacia, asegurando a lealdade ao Partido e excluindo calquera horizonte de “nacionalización”, un concepto en discusión desde fai varios anos en paralelo á demanda dunha maior profesionalización que aconsellaría a despartidización das forzas armadas. O Exército Popular de Liberación segue sendo o Exército Vermello do PCCh e nas súas filas só este partido ten cabida (a diferenza

doutros segmentos do aparello estatal onde poden militar membros dos chamados oito partidos -numerus clausus-democráticos legais). A reestruturación afianza o liderado “absoluto” do PCCh e centraliza en mans do seu Comité Central e no presidente Xi a máxima dirixencia das forzas armadas. Un proceso que non é alleo ao peche de filas no seo do propio PCCh en torno ao rumbo da reforma ante o período que aventuran convulso nos próximos anos.

O saneamento das forzas armadas

A campaña anticorrupción ten no saneamento do propio exército un chanzo sobresaínte. Un total de 42 xenerais foron purgados nos últimos meses. A Comisión Militar Central dispoñerá dun órgano de control disciplinario especial responsable de velar polo rearme ético e de levar a cabo unha inspección constante de toda a súa estrutura, desde as unidades de base aos estados maiores, á fronte do cal podería nomear ao xeneral Liu Yuan, fillo de Liu Shaoqi (presidente chinés que faleceu no cárcere durante a Revolución Cultural), moi próximo a Xi. Os casos de corrupción de Guo Boxiong e Xu Caihou, vicepresidentes da CMC durante o mandato de Hu Jintao, son obxecto de exemplo da intransixencia cega contra a corrupción. Enerxía positiva e ecoloxía política son os fundamentos da nova imaxe do exército, segundo Xi Jinping.

Trala decisión anunciada en setembro no marco das conmemoracións do 70 aniversario do final da Segunda Guerra Mundial de diminuír o número de efectivos en 300.000, a redución do número de rexións militares incide na modernización dos exércitos chineses co horizonte de 2020, máis profesionalizado -pero non menos ideoloxizado-, mellor estruturado e con maiores recursos (recentemente China anunciou a construción do seu segundo portaavións).

A reforma militar exemplifica unha vez máis a vontade clara de Xi Jinping de situarse á fronte tamén das forzas armadas de modo efectivo favorecendo a creación dunha estrutura fortemente centralizada e baixo o seu mando directo.

Presenza exterior das tropas chinesas

Unha das novidades máis sobresaíntes da lexislación antiterrorista recentemente aprobada en China é a legalización da participación do EPL en operacións antiterroristas no exterior e tamén da policía armada, requiríndose para iso a aprobación previa da Comisión Militar Central e do Consello de Estado, debendo existir acordos en tal sentido cos países terceiros afectados.

A dimensión exterior é cada vez máis relevante en atención á seguridade dos seus efectivos en rexións como África ou Medio Oriente. A importancia dos intereses chineses en zonas de risco así como as ameazas provenientes de Xinjiang onde os grupos islamitas radicais suscitan un serio desafío en materia de seguridade, condicionan unha lenta pero progresiva evolución do pensamento estratéxico chinés.

Xa en maio do pasado ano, co obxectivo de protexer as súas instalacións petroleiras en Sudán do Sur, Beijing enviou a Juba un batallón de combate de infantaría de 800 efectivos, evidenciando unha clara evolución da presenza militar chinesa no exterior. Un mes despois, o EPL dispúxose a instalar un punto de apoio loxístico en Yibuti, no lugar de Obock, onde xa están acantonadas unidades estadounidenses, xaponesas e francesas.

O asasinato o pasado 20 de novembro por terroristas yihadistas no hotel Radisson Blu de Bamako de 3 altos responsables do grupo Chinesa Railways influirá na decisión chinesa de reforzar en 2016 o seu dispositivo de seguridade no estranxeiro nas zonas de risco. Esta tendencia xa se puxo de manifesto cos acordos con persoal vinculado no seu día a Blackwater, convertidos nun poderoso e pragmático apoio nas zonas de maior perigo, en alianza con Frontier Service Group, financiado polo grupo chinés CITIC (Chinese International Trust and Investment Corporation), moi vinculado á seguridade do Estado chinés e especializado na avaliación de riscos e estratexias de seguridade dos grupos chineses no estranxeiro.

Preocupacións rexionais

A coincidencia desta ampla reforma militar coa intensificación das demandas territoriais nos mares contiguos e a espiral armamentística que se vive en Asia-Pacífico suxire unha maior preocupación pola seguridade. O agravamento das tensións con Manila, Hanoi ou Tokio, tanto en relación ás illas Diaoyu/Senkaku como aos arquipélagos do Mar de China meridional, xunto á presenza cada día máis incisiva dos buques militares estadounidenses en augas disputadas supostamente para garantir a “liberdade de navegación” ou un hipotético escenario de desencontro grave cun Taiwan gobernado a partir de maio polos soberanistas do PDP, pode dar lugar a escaladas de consecuencias imprevisibles. A final de contas, si o exército chinés xustifica a súa reforma co propósito de prepararse mellor para gañar guerras, significa isto que os conflitos armados figuran na súa axenda inmediata como un escenario inevitable e verosímil?

Aínda que a prioridade segue sendo a economía e China precisa dunha contorna inmediata substancialmente en calma para viabilizar os seus ambiciosos proxectos (corredores económicos, rutas da seda, etc.), nun contexto tan fluído e complexo non pode descartarse un golpe de man que veña a evidenciar o seu liderado rexional e, por riba, o real inicio do século chinés en todo o mundo.

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

China e o mundo chinês

ETIQUETAS

China PCCh Xi Jinping EPL Catro modernizacións

IDIOMA

Galego

Data de creación

Março 4, 2016

Metacampos

Autoria : 3717

Datapublicacion : 2016-03-04 00:00:00